

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: X-KRŽ/05/165

Sarajevo, 26.03.2008. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja sastavljenom od sudije Dragomira Vukoja kao predsjednika vijeća, te sudija Almira Rodriguesa i Roberta Carolana kao članova vijeća, uz učešće pravnog saradnika Željke Marenic kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Nenada Tanaskovića zbog krivičnog djela zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama d), e), f), g) i h), Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ BiH), u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, odlučujući po žalbama branioca optuženog, advokata Dragana Borovčanina, te dodatnog branioca, advokata Radmile Radosavljević, izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj X-KR/06/165 od 24.08.2007. godine, na sjednici održanoj u prisustvu optuženog i njegovog branioca, advokata Radmile Radosavljević, te tužioca Tužilaštva BiH, Davida Schwendimana, dana 26.03. 2008. godine, donio je

P R E S U D U

Žalbe branilaca optuženog Nenada Tanaskovića, se djelimično uvažavaju i presuda Suda Bosne i Hercegovine broj X-KR/06/165 od 24.08.2007. godine preinačava u dijelu odluke o kazni, tako da se optuženi Nenad Tanasković, za krivično djelo zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama d), e), f), g) i h) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 31., a sve u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina.

Na osnovu člana 56. KZ BiH, optuženom se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme provedeno u pritvoru počev od 11.07.2006. godine pa do upućivanja na izdržavanje kazne.

U ostalom clijelu prvostepena presuda ostaje nepromijenjena.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj X-KR/06/165 od 24.08.2007. godine, optuženi Nenad Tanasković oglašen je krivim da je radnjama opisanim u izreci presude počinio krivično djelo zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) KZ BiH u vezi sa tačkom e), g) i f) u odnosu na tačku 1. optužnice, tačkom e) i f) u odnosu na tačku 2. i 3. optužnice, tačkom e). f) i h) u odnosu na tačku 4. optužnice, tačkom d) i e) u odnosu na tačku 5. optužnice i tačkom e) u odnosu na tačku 7. optužnice, u vezi sa članom 29. u odnosu na tačke l(e). 2., 3., 4., 5. i 7. optužnice i članom 31. u odnosu na tačku 1. optužnice (f. i g.), a sve u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH.

Za navedeno krivično djelo prvostepeno vijeće ga je, na osnovu odredbi člana 285. ZKP BiH, uz primjenu članova 39., 42. i 48. KZ BiH, osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina, u koju kaznu mu je, osnovom člana 56. KZ BiH uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počevši od 11.07.2006. godine pa do upućivanja na izdržavanje kazne. Primjenom odredbe člana 188. stav 4. ZKP BiH optuženi je oslobođen od dužnosti nakanade troškova krivičnog postupka.

Istom presudom, optuženi je, u skladu sa članom 284. stav 1. tačka 3. ZKP BiH, oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka f), h) i k) KZ BiH, u odnosu na tačku 6. optužnice.

Protiv navedene presude žalbe su blagovremeno izjavili branilac optuženog, advokat Dragan Borovčanin, te dodatni branilac, advokat Radmila Radosavljević. Branilac Dragan Borovčanin žalbu je izjavio zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe ili pak da se ista ukine, otvori glavni pretres, te donese oslobađajuća presuda. Dodatni branilac žalbu je izjavio zbog povrede Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, s prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe ili pak, da se ista ukine i otvori glavni pretres.

U odgovorima dostavljenim na izjavljene žalbe, Tužilaštvo BiH predlaže da se iste odbiju kao neosnovane i prvostepena presuda potvrdi.

Na sjednici Apelacionog vijeća održanoj dana 26.03.2008. godine, u smislu člana 304. ZKP BiH, odbrana je izložila žalbu, a tužilac Tužilaštva BiH odgovore na žalbe, pri čemu su u cjelosti ostali kod iznesenih navoda i prijedloga.

Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, apelaciono vijeće je donijelo odluku kao u izreci iz sljedećih razloga:

I. Razlozi za pobijanje presude predviđeni članom 296. ZKP BiH

Prilikom pozivanja na član 296. ZKP BiH, protiv presude se može izjaviti žalba zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnopravnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka, imovinskopravnom zahtjevu, kao i zbog objave presude putem medija.

Navedeni osnovi se uglavnom odnose na pravne (pogrešna primjena materijalnog prava) i činjenične (pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje) aspekte.

1. Pogrešna primjena materijalnog prava

Svaki podnosilac žalbe koji navodi pogrešnu primjenu materijalnog prava mora, barem utvrditi navedenu grešku, navesti argumente u prilog svoje tvrdnje i objasniti kako ta greška utiče da pobijana odluka bude nezakonita.

Kada Apelaciono vijeće utvrdi da se radi o pogrešnoj primjeni materijalnog prava u presudi koja je nastala zbog primjene pogrešnog pravnog standarda od strane Pretresnog vijeća, na Apelacionom vijeću je da artikulira ispravan pravni standard i da, sljedstveno tome, preispita relevantne činjenične nalaze Pretresnog vijeća. Pri tome, Apelaciono vijeće ne samo da ispravlja pogrešnu primjenu materijalnog prava, već primjenjuje ispravan pravni standard na dokaze iz sudskog spisa u nedostatku dodatnih dokaza, i mora utvrditi da li je i samo uvjereno, van razumne sumnje, u činjenični nalaz kojeg je osporila odbrana prije nego što se taj nalaz potvrdi po žalbi.

2. Činjenične greške

Standard preispitivanja u vezi sa navodnim činjeničnim greškama kojeg treba primijeniti Apelaciono vijeće je standard razložnosti. Prilikom razmatranja navodnih činjeničnih grešaka koje je istakao podnosilac žalbe, Apelaciono vijeće će utvrditi da li je ikakav razuman presuditelj o činjenicama mogao, van razumne sumnje, donijeti presudu o krivnji. Apelaciono vijeće će samo zamijeniti sopstveni nalaz onim Pretresnog vijeća u slučaju kada nikakav razuman presuditelj o činjenicama nije mogao donijeti originalnu presudu. Nije u pitanju bilo koja činjenična greška koja će navesii Apelaciono vijeće da obori presudu Pretresnog vijeća, već samo jedna - ona koja je ishodovala grešku u suđenju, što je deflnirano kao krajnje nepravedan ishod sudskog postupka, kao kada je optuženi osuđen uprkos nedostatku dokaza o bitnom elementu krivičnog djela.

Apelaciono vijeće će, pri utvrđivanju da li je zaključak Pretresnog vijeća bio osnovan, paziti da ni najmanje ne ometa utvrđivanje činjenica Pretresnog vijeća. Apelaciono vijeće podsjeća da je, kao opći princip, zadatak saslušanja, ocjene i pridavanja važnosti dokazima koji su izvedeni na suđenju ostavljen prvenstveno Pretresnom vijeću. Tako, Apelaciono vijeće mora dati diskreciono pravo na utvrđivanje činjenica do kojeg je došlo Pretresno vijeće. Samo tamo gdje dokazi na koje se poziva Pretresno vijeće nisu mogli biti prihvaćeni od strane bilo kojeg

razumnog presuditelja o činjenicama odnosno tamo gdje je ocjena dokaza “potpuno pogrešna” Apelaciono vijeće može zamijeniti nalaz Pretresnog vijeća, sopstvenim nalazom.

Vežano za direktne ili indirektne dokaze na osnovu indicija, Ustavni sud BiH¹ ističe da dokazivanje činjenica putem dokaza na osnovu indicija nije samo po sebi u suprotnosti sa principom pravičnog suđenja, kako je to navedeno u članu 6, stav 1. EKLJP. Međutim, ocjena dokaza na osnovu indicija mora biti u skladu sa uslovom na dodanu vrijednost njihovog utvrđivanja van svake razumne sumnje, te u čvrstom i logičkom međuodnosu kako bi dovela do jedino mogućeg zaključka da je činjenica dokazana. Razumna sumnja je kriterij. Veoma rijetko se činjenica može dokazati van svake sumnje. Uistinu, ponekad dokazi na osnovu indicija, poput odvojenih komadića slagalice kada su svi ti dijelovi skupa, mogu biti ubjedljiviji od iskaza direktnog očevica koji može biti podložan normalnoj ljudskoj greški.

Apelaciono vijeće smatra da nema razloga za odstupanje od gore navedenog standarda. Taj standard će se primjenjivati gdje god je to primjereno u postojećoj žalbi na presudu.

II. Žalbeni navodi predmeta

Obrana Nenada Tanaskovića izjavila je žalbu na presudu Suda BiH broj X-KR-06/165 od 24.08.2007. godine u kojoj zahtijeva da Apelaciono vijeće usvoji žalbu, preinači osporenu presudu i oslobodi optuženog od optužbi koje mu se stavljaju na teret, ili da ukine presudu i odredi ponovno suđenje na osnovu:

1. kršenja Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama;
2. bitne povrede krivičnog postupka;
3. pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja;
4. kršenja krivičnog zakona i
5. odluke o kazni

1. Kršenje Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama

Obrana je navela da, u vezi sa osnovima bitnih povreda krivičnog postupka i povreda krivičnog zakona, “takav stav predstavlja kršenje EKLJP, član 6. stav 1. i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH” i “princip zabrane retroaktivnosti uvršten je u član 7. stav 1. EKLJP (...).

Obrana je iznijela taj osnov bez konkretnog i samostalnog argumenta u vezi sa osnovama bitne povrede odredaba o krivičnoj proceduri i kršenja krivičnog zakona. Ova dva osnova će biti razmatrana u daljem tekstu.

Prema tome, Apelaciono vijeće odlučuje da, bez detaljnog obrazloženja, ne razmatra navod pošto nije direktno naveden kao osnov žalbe.

---

¹ U svom obrazloženju u predmetu AP-661/04

2. Bitne povrede krivičnog postupka

2.1 Opći navodi

Odbrana u svojoj žalbi navodi: da je presuda nerazumljiva, u suprotnosti sama po sebi i svojim osnovama, te da joj nedostaju osnovi. Naime, presuda se zasniva isključivo na subjektivnom dokazu, napose na izjavama svjedoka. Bez obzira na to koliko su potpuni, izjave svjedoka se ne mogu bezrezervno prihvatiti ako nisu popraćene i materijalnim dokazima.

Nadalje, preambula presude navodi da je optuženi učestvovao u rasprostranjenom i sistematičnom napadu Vojske Srpske Republike BiH, policije i paravojnih formacija. Radi se o vrlo brojnim i različitim vojnim formacijama i još brojnijim pripadnicima tih jedinica, što pojam “učešća” ostavlja nedefiniranim u odnosu na optuženog.

Pored nedostatka opisa stvarne radnje, u njoj potpuno nedostaje i faktički supstrat koji bi pokazao subjektivni stav optuženog spram djela i posljedice tog djela.

Naposljetku, Pretresno vijeće je propustilo da riješi bitno pitanje vjerodostojnosti određenih svjedoka optužbe i, prema tome, da li se izjave svjedoka optužbe mogu prihvatiti kao dokazni materijal koji, van razumne sumnje, ide u prilog činjeničnih navoda bez obzira na izjave optuženog i ostalih svjedoka, ako se poziva na “pretpostavku nevinosti”, imajući u vidu činjenicu da su propustili ocijeniti moguće dokaze koje su dali svjedoci odbrane, uključujući materijalne dokaze koje je odbrana podnijela kao dokazni materijal, a koje je Vijeće prihvatilo.

Tužilac navodi u svom odgovoru: da je “presuda prvostepenog vijeća riješila svaku od optužbi koju je tužilac iznio u optužnici. Svi dokazi koje je razmatralo prvostepeno vijeće prilikom donošenja presude bili su dokazi koji bi se mogli uzeti kao osnova presude. Presuda ne prekoračuje optužbe u optužnici.” Dalje, on zaključuje da je “presuda razumljiva, iznutra dosljedna, da nije proturječna sama sebi, da je utemeljena na ispravno razmatranim činjenicama i da ispravno i adekvatno navodi razloge o odlučnim činjenicama.

Žalbeno vijeće nalazi da su tvrdnje optuženog u vezi sa presudom više zaključci negoli suština. Presuda je razumljiva, obzirom da u istoj nema nedosljednosti u pogledu zaključaka ili obrazloženja koje je koristilo prvostepeno vijeće da optuženog proglasi krivim i da ga oslobodi navoda koji nisu bili utemeljeni na dokazima. Dalje, presuda pažljivo izlaže činjenice na koje se poziva, zašto se poziva na iste, zakon koji primjenjuje na iste i zaključke do kojih dolazi tim slijedom.

Prema članu 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, postoji bitna povreda odredaba krivičnog postupka “ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama”.

Nakon preispitivanja presude, Apelaciono vijeće konstatira da je Pretresno vijeće izvelo dokaze saslušanjem kako svjedoka optužbe tako i odbrane, te preispitalo predložene materijalne dokaze i ocijenilo dokaze pojedinačno i u njihovoj korelaciji², uključujući nedosljednosti iskaza i vjerodostojnosti svjedoka.

Dalje, Pretresno vijeće je takođe zaključilo da su od aprila do juna 1992. godine Vojska Srpske Republike BiH (VRS), policija i paravojne formacije, konkretno, “Beli orlovi”, vodili rasprostranjen i sistematičan napad na muslimansko stanovništvo općine Višegrad.³

Što se tiče utvrđivanja “učešća” optuženog u rasprostranjenom i sistematičnom napadu, njegove su radnje jasno opisane, s jedne strane, kada je Pretresno vijeće razmatralo vezu između djela optuženog i ovog napada i, s druge strane, kao zabranjena djela koja je optuženi počinio kao dio ovoga napada sa kojim je bio upoznat⁴. Zabranjena djela su detaljno opisana u tačkama optužnice po kojima je isti proglašen krivim, a ona se sastoje od lišavanja osoba života, pomaganja u silovanju, postupanja u saizvršilaštvu u mučenju, prisilnom preseljenju i uništavanju imovine Muslimana, a koja djela su se dešavala u vrijeme neposredno nakon rasprostranjenog i sistematičnog napada na civilno stanovništvo općine Višegrad; njegova su djela bila dio tog napada i bilo je planirano da ista doprinesu razvoju ovog, većeg napada. Utvrđeno je da je optuženi učestvovao u odvođenju civila na ispitivanje koje bi okončalo neljudskim i ponižavajućim postupanjem ili optuženog lično ili drugih pojedinaca⁵.

Općenito, Apelaciono vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće, prilikom razmatranja lične odgovornosti optuženog, jasno navelo činjenice koje su predstavljale njegovu krivičnu odgovornost. Lično učešće optuženog u radnjama koje su navele Pretresno vijeće da ga proglasi krivim na osnovu nekih od optužbi je i te kako potkrijepljeno činjeničnim osnovom pažljivo opisanim u presudi. Pored toga, u vezi sa ličnom odgovornošću optuženog za zločine iz osuđujuće presude, Pretresno vijeće je modificiralo oblik odgovornosti u nekim tačkama, dok je u drugim tačkama, odlučno i, uz navođenje velikog broja pojedinosti, odbilo da ga proglasi krivim. Konačno, Pretresno vijeće je pažljivo razmatralo dokaz kada isti nije bio u skladu sa optužbom i u potpunosti ramotriilo primjedbe koje je dala odbrana.

S obzirom na samo djelo činjenja, svjedoci optužbe koji su svjedočili o okolnostima optužbi za činjenje djela uglavnom su direktni očevici događaja; međutim, neki od njih su takođe direktne žrtve.⁶ Apelaciono vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće zaključilo, van razumne Sumnje, da su se “relevantne radnje desile u vrijeme rasprostranjenog i sistematičnog napada Vojske Republike Srpske, policije i paravojnih formacija na civilno stanovništvo općine Višegrad, i da je optuženi, djelujući kao dio tog napada, znao da njegove radnje predstavljaju dio tog napada”.⁷

---

² Na str. 17.

³ Na str. 18.

⁴ Na str. 19. i 21.

⁵ Str. 19.

⁶ Str. 21.

⁷ Str. 21.

Apelaciono vijeće ne može utvrditi ništa, barem u vezi sa ovim općim navodima odbrane, što presudu čini u sebi nedosljednom kad su u pitanju zaključci ili obrazloženje koje je koristilo Pretresno vijeće pri proglašavanju optuženog krivim, a koji nisu utemeljeni na dokazima. Dalje, presuda pažljivo izlaže činjenice na koje se poziva, zašto se na njih poziva, zakon koji primjenjuje na njih, i kao rezultat toga, zaključke do kojih dolazi.

Nadalje, tvrdnje odbrane ne navode precizne i konkretne osnove za pronalaženje greške u presudi Pretresnog vijeća.

Prema tome, u vezi sa ovim tvrdnjama, Apelaciono vijeće zaključuje da je presuda razumljiva, dosljedna sama sebi i da nije proturječna sama sebi. Nadalje, ista je zasnovana na dobro poznatim činjenicama. Te činjenice su adekvatno razmotrene u obrazloženju, a obrazloženje daje ubjedljive zaključke presude.

2.2. Proturječnost preambule presude i činjeničnog opisa

Odbrana tvrdi da su preambula presude i činjenični opis očigledno proturječni, te da postoji proturječnost u obrazloženju presude, što predstavlja bitnu povredu krivičnog postupka shodno članu 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH. Odbrana navodi da “preambula osporene presude spominje period od aprila do kraja juna 1992. godine (...), dok “činjenični opis po tačkama 1., 2., 3., 4., 5. i 7. tereti optuženog za vremenski period od sredine maja 1992. godine do kraja juna iste godine”. Odbrana zaključuje da je “očigledno da se sud držao inkriminiranog perioda od aprila do kraja juna 1992. godine na štetu optuženog, iako su se, prema navodima, djela desila od sredine maja do kraja juna”.

Apelaciono vijeće smatra da je taj argument dakako bez osnova, te da je očigledno neutemeljen. U stvari, nije jasno da su “preambula presude i činjenični opis očigledno proturječni i da postoji proturječnost u obrazloženju presude”. Iako “preambula presude” nije nigdje navedena u presudi, sasvim je očigledno u toj presudi da “period od aprila do kraja juna 1992. godine” ima veze sa oružanim sukobom u Bosni i Hercegovini i sa postojanjem rasprostranjenog ili sistematičnog napada (opći elementi pravne definicije, zločina protiv čovječnosti) i “činjeničnim opisom po tačkama 1., 2., 3., 4., 5 i 7” koje terete optuženog za vremenski period od sredine maja 1992. godine do kraja june te iste godine” je u vezi sa krivičnim djelima koja je optuženi izvršio kao dio ovog napada (osnovna krivična djela zločin protiv čovječnosti). Ukratko, datumi na koje je optuženi izvršio krivična djela koja mu se stavljaju na teret proizilaze iz utvrđenog činjeničnog stanja vezanog za svaku tačku, te jasno potpadaju pod “period od aprila do kraja juna 1992. godine”.

Zbog toga se Sud primjereno držao inkriminiranog perioda od aprila do kraja juna 1992. godine, a to nije bilo na štetu optuženog, u onoin smislu u kojem je to istakla odbrana. Zaključci pretresnog vijeća nisu nedosljedni. Sredina maja 1992. godine do juna 1992. godine je period unutar perioda od aprila 1992. godine do juna 1992. godine. Oba zaključka su dosljedna. Sama činjenica da optuženi nije činio navodne zločine svakog dana ili svakog sata u periodu između aprila i juna 1992. godine ne čini zaključke pretresnog vijeća nedosljednim, iako su se, prema navodima, djela desila od sredine maja do kraja juna.

2.3. Kršenje člana 14. ZKP BiH

Obrana dalje navodi da je sud propustio da ocijeni izvedene dokaze kako je to opisano u članu 281. stav 2. ZKP BiH, što stvara realnu osnovu za zaključak da ovaj sud nije preispitao i utvrdio, sa jednakom pažnjom, kako činjenice koje se optuženom stavljaju na teret tako i one koje mu idu u prilog, što predstavlja kršenje člana 14. citiranog zakona.

Ovo je opći navod bez konkretnog argumenta. Obrana ne navodi gdje je Sud evidentno propustio da ispravno preispita i osnovano utvrdi, sa jednakom pažnjom, kako činjenice koje se stavljaju optuženom na teret tako i one koje mu idu u prilog. Ne postoji argument koji potkrijepljuje njenu tvrdnju. U svakom slučaju, "jednaka pažnja koja je posvećena i činjenicama koje terete optuženog i onima koje mu idu u prilog" razmatraće se prilikom uzimanja argumenata odbrane o presudi, ukoliko ih uopće bude, a u vezi sa različitim tačkama optužnice.

2.4. Vjerodostojnost određenih svjedoka optužbe

Obrana tvrdi da je Pretresno vijeće propustilo da riješi bitno pitanje vjerodostojnosti određenih svjedoka optužbe, te prema tome, da li se izjave svjedoka optužbe mogu prihvatiti kao dokazi koji, van razumne sumnje, potkrepljuju činjenične navode bez obzira na izjave optuženog i ostalih svjedoka.

Obrana dalje navodi da "nakon detaljne analize izjava određenih svjedoka od 1994. godine do donošenja presude, udruženje Žene - žrtve rata na čelu sa Bakrom Hasečić je imalo najodlučniji uticaj na svjedoke. Legitimno pravo udruženja je da vodi računa o žrtvama, a ne da im daje upute o tome kako da daju izjave, prijeteći im čak da će izgubiti neka svoja prava koja imaju kao žrtve. To se navodi u slučaju Mule Kusture, koja strahuje da bi joj mogla biti uskraćena penzija. Dalje se navodi da je krivična prijava protiv predsjednice udruženja Bakire Hasečić predata Tužilaštvu BiH pod brojem KTA-302/07 zbog uticaja na svjedoke i davanja lažnog iskaza".

U svom odgovoru, tužilac je naveo da "u pogledu na one tačke optužnice po kojoj je prvostepeno vijeće bilo uvjereno, van razumne sumnje, u krivicu optuženog, na osnovu dokaza izvedenih na glavnom pretresu (tačke 1., 2., 3., 4., 5. i 7.), optuženi se jedino ne slaže sa prvostepenim vijećem u vezi sa tumačenjem dokaza (koje je prvostepeno vijeće podrobno objasnilo u presudi) i meritumom iskaza svjedoka koji su se pojavili na glavnom pretresu. Isto tako, on se ne slaže sa prvostepenim vijećem o važnosti koja se trebala dati takvom iskazu. Ništa od onoga što optuženi nudi, međutim, ne postavlja značajna ili osnovana pitanja u vezi sa tim da li su dokazi ispunjavali zakonske elemente, to jest, da li su te dokaze dali svjedoci koji su ih lično doživjeli ono o čemu su svjedočili ili su bili u posjedu pouzdanih informacija koje su neovisno potkrijepili i drugi svjedoci ili materijalnog dokaza koji je bio pravno prihvatljiv i kojeg je prihvatilo prvostepeno vijeće".

Apelaciono vijeće prihvata princip da je "legitimno pravo udruženja da vodi računa o žrtvama, a ne da im daje upute o tome kako da daju izjave, prijeteći im čak da će izgubiti neka svoja prava koja imaju kao žrtve". Bez obzira na to što ga vijeće ponovo razmatra, odbrana ulaže opću pritužbu bez konkretnog argumenta. Nema

nikakvog dokaza da je udruženja Žrtve rata prisiljavalo svjedoke da daju lažni iskaz pod prijetnjom gubljenja nekih prava ili beneficija koje isti imaju kao žrtve. Dalje, nema konkretnog dokaza da su svjedoci dali lažni iskaz pod ovim ili drugim uslovima. Kad bi bio predočen dokaz da je svjedok lagao. Apelaciono vijeće bi se vratilo, provjerilo presudu, vidjelo da li je Pretresno vijeće uzelo taj iskaz u obzir i, u slučaju potvrdnog odgovora, preispitalo rješenje po toj tački presude. Ako se u krivičnom postupku dokaže da je svjedok lagao u vezi sa materijalnim dokazima pod gore navedenim uslovima, onda bi vanredni postupak preispitivanja ove presude bio primjeren.

Ovo je opće razmatranje općeg navoda. Međutim, Apelaciono vijeće će provjeriti vjerodostojnost svjedoka prilikom analiziranja dokaza koji potkrepljuju činjeničnu osnovu svake tačke optužnice, cijeneći argumente koje je prezentirala odbrana. Ipak, Apelaciono vijeće konstatira da je Pretresno vijeće u svakom trenutku vodilo računa o pitanjima koja je postavila odbrana a koja se odnose na vjerodostojnost svjedoka i da ih je uzelo u obzir. U svakom slučaju, treba očekivati proturječnosti i nedosljednosti od svjedoka koji su preživjeli velike traume kao posljedicu događaja o kojima je traženo da svjedoče, posebno kada su se ti događaji desili mnogo godina prije nego što se oni zapravo pojavljuju na sudu, iako oni uglavnom ne diskvalificiraju dokaze vezane za suštinu iskaza.

3. Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

Odbrana je ponovila opće tvrdnje da su svjedoci na neki način bili pod uticajem udruženja žrtava ili političkih interesa ili etničke ili lične “mržnje”.

Tužilac je uopćeno odgovorio da se optuženi ne slaže sa Pretresnim vijećem samo u vezi sa tumačenjem dokaza (što je Pretresno vijeće detaljno objasnilo u presudi) i meritumom iskaza svjedoka koji su se pojavili na glavnom pretresu. Ništa od onoga što optuženi nudi, međutim, ne predstavlja nove činjenice, niti dokaze koji bi pobili činjenični opis prvostepenog vijeća koji je ustanovljen na glavnom pretresu.

Apelaciono vijeće napominje da odbrana ne nudi ni jedan jedini ozbiljan razlog utemeljen na činjeničnoj osnovi da bi se zaključilo da su zaključci pretresnog vjeća “pogrešni ili nepotpuno utvrđeni”. Nadalje, odbrana ne nudi nikakve dokaze ili činjenice koje bi navele na zaključak da te činjenice nisu bile potpuno utvrđene u presudi. Kao što je gore navedeno, ono smatra da se presuda dotiče značajnih i osnovanih aspekata u vezi sa ocjenom i pravnom kvalifikacijom dokaza izvedenih na pretresu. Pretresno vijeće se u presudi detaljno bavilo činjeničnim stanjem u predmetu, pri čemu je uvijek uzimalo standard pristupa u navođenju dokaza na koja se pozivalo, analiziralo dokaze pojedinačno i u cjelini, te izvodilo zaključak o činjeničnom stanju. Usto, prigovori koje je dala odbrana u završnoj riječi pažljivo su razmatrani po navedenom standardu pristupa.

Prema članu 299. stav 1. ZKP BiH, “presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kad je Sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio”. Razmatrajući ovaj pravni kriterij, Vijeće konstatira općenito da je Pretresno vijeće tačno i potpuno utvrdilo činjenično stanje, uključujući i odlučne činjenice na kojima je temeljilo presudu. Ono dalje konstatira da

odbrana ne nudi nove činjenice ili dokaze na žalbu koji bi osporili opis činjenica Pretresnog vijeća kao što je to učinjeno u presudi.

3.1. Tačka 1. presude

A) Žalba

Odbrana tvrdi da je presuda proglasila optuženog Nenada Tanaskovića krivim isključivo na osnovu iskaza jednog svjedoka čiji proturječni iskazi dati za vrijeme istrage najozbiljnije stavljaju u sumnju istinitost njenog iskaza datog na pretresu. Čak štaviše, odbrana je istakla te proturječnosti za vrijeme unakrsnog ispitivanja, ali ih je sud zanemario i to uopće nije spomenuo u presudi.

Odbrana navodi da nije dokazano da je Nenad Tanasković, djelujući i kao saizvršilac, svojevolumno lišio slobode svjedoka A i Junuza Tufekčića. Njihovo privođenje, samo po sebi, čak i ako je bilo izvršeno, ne predstavlja krivično djelo i nije protupravno ukoliko je izvršeno po nalogima pretpostavljenog.

Odbrana takođe ističe neka zapažanja u vezi sa navodnom identifikacijom okolnosti djela optuženog Nenada Tanaskovića, naime da je najlakša stvar za sve svjedoke, uključujući svjedoka A, bila ustvrditi da je on bio kondukter u autobusu. Nakon što je ukazala na neke okolnosti, odbrana zaključuje da su sve to dileme koje ukazuju na direktnu pripremu svjedoka prije njenog iskaza i na njen ciljani iskaz.

Odbrana osporava zaključak presude po kojem je Nenad Tanasković bio pomagač prilikom silovanja svjedoka A. navodeći da je svjedok A bio predat službenom licu Ministarstva unutrašnjih poslova Višegrada Dragi Samardžiću, da optuženi nije znao niti je bio u poziciji da zna šta će se desiti sa svjedokom nakon ispitivanja.

Dalje, odbrana takođe tvrdi da prijetnja “Vidjećeš sada kako Radovan jebe”, navodno upućena svjedoku A, nije bila dovoljno i jasno dokazana, pošto su se te riječi koristile kao žargon na obje etničke strane.

B) Presuda

Apelaciono vijeće nalazi da je odbrana navela isti prigovor u svojim završnim riječima⁸. Vijeće je uzelo u obzir prigovor da se “ova tačka optužnice zasniva na izjavi samo jednog svjedoka i to zaštićenog svjedoka, a osudu nije moguće zasnovati na takvom iskazu”⁹.

---

⁸ Strana 14.-15. presude: Što se tiče tačke 1. optužnice, optuženi nije imao nikakvu kontrolu nad događajima u stanici policije, a dokazi ne pokazuju da je on počinio krivično djelo silovanja. Ova tačka optužnice se zasniva na izjavi samo jednog svjedoka, odnosno zaštićenog svjedoka, a osudu nije moguće zasnovati na takvom iskazu.

⁹ Strana 27.

U odgovoru na te navode, sudsko vijeće¹⁰ je objasnilo da može slobodno ocjenjivati dokaze. Shodno članu 15. ZK.P-a BiH pravo je Suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica i nije vezano posebnim formalnim dokaznim pravilima. Prema mišljenju Vijeća, ukoliko je određeni dokaz zakonit i validan, te ukoliko je vjerodostojan i kredibilan, takav dokaz može biti dovoljan da utvrdi počinjenje krivičnog djela, čak i ako takav dokaz proizilazi iz iskaza samo jednog svjedoka. Krivično djelo silovanja se rijetko kad počini pred svjedocima. Vijeće je primijetilo da je svjedokinja A, dala po nju samu jako emotivan i bolan iskaz. Vijeće je zaključilo da u njenom iskazu nema nedosljednosti u pogledu onoga što se njoj desilo, ili u pogledu djelovanja samog optuženog. Također dio njenog svjedočenja je potkrijepljen iskazom svjedoka odbrane, Dragiše Trifkovića. Važno je također naglasiti da se pojava silovanja dešavala u Višegradu, a na što ukazuje utvrđena činjenica br. 21 gore, koju je vijeće prihvatilo: “Građani nesrpske nacionalnosti bili su podvrgavani i drugim oblicima maltretiranja i ponižavanja kao što su silovanje i premlaćivanje.”

Apelaciono vijeće takođe nalazi da je sudsko vijeće¹¹ opisalo kriterijume na koje se oslonilo u procjeni dokaza koje je dala svjedok A. U objašnjenju kriterijuma poseban naglasak stavlja na to kako je ocijenilo dokaze jednog jedinog očevica. Kriteriji koje koristi sudsko vijeće su u skladu sa odbredbama ZKP BiH i međunarodnom praksom¹². Osim toga, sudsko vijeće, je uzelo u obzir i druge vjerodostojne dokaze kao što su iskazi drugih svjedoka i njegovog neposrednog posmatranja svjedoka tokom njenog svjedočenja na suđenju. Nakon što je sudsko vijeće razmotrilo dokaze koji potkrepljuju iskaz svjedoka A, kao što su iskaz jednog od svjedoka odbrane, kao i zapažanja sudskog vijeća o svjedoku, ono je objasnilo zašto je dalo odlučnu težinu iskazu tog jedinog svjedoka-žrtve u osudi optuženog. Nadalje, suprotno navodima odbrane sudsko vijeće je bilo svjesno nedosljednost u iskazu. Međutim, “u njenom iskazu nema nedosljednosti u pogledu djelovanja samog optuženog i onoga što joj se kasnije desilo”. Sudsko vijeće je, stoga, razmotrilo prividne kontradiktornosti u iskazu svjedoka A i objasnilo značaj koji su tome pridali prilikom donošenja presude.

Što se tiče navoda da nije dokazano da je Nenad Tanasković samovoljno lišio slobode svjedokinju A. te što se tiče okolnosti navodnog lišenja slobode Junuza Tufekčića, apealciono vijeće nalazi da su dokazi izvedeni saslušanjem barem dva svjedoka koji su potvrdili da su se događaji desili i da je optuženi učestvovao, kao i stepen njegovog učešća. Zapravo, sudsko vijeće jasno i detaljno analizira dokaze¹³ koji su omogućili zaključak da je “optuženi na isti način sa istom posljedicom po žrtvu (lišenje slobode i odvođenje u stanicu policije) proizvoljno i namjerno lišio slobode i Junuza Tufekčića, bez da je dao bilo kakvo objašnjenje ili informaciju zašto ga lišava slobode i gdje će ga odvesti”.

---

¹⁰ Strana 27.-28. presude

¹¹ Strana 28. presude

¹² MKSJ, kao i ZKP BiH, daje prednost usmenom svjedočenju. Nadalje, MKSJ je razradio mnogo načina ocjenjivanja iskaza svjedoka-žrtve, što je svaki od svjedoka u ovom predmetu to i bio, od kojih načina nijedan ne zahtijeva da takav dokaz bude potkrijepljen prije nego što bude razmotren (Halilović, pretresno vijeće, 16. novembar 2005. godine, para. 15.).

¹³ Strana 23.-26.

Sudsko vijeće je takođe objasnilo zašto i kako je došlo do zaključka da je Nenad Tanasković postupao kao saučesnik prilikom lišavanja slobode svjedoka A i Junuza Tufekčića. Presuda¹⁴ navodi da “Saučesništvo optuženog se ogleda ne samo u činjenici da je djelujući zajedno sa Nenadom Mirkovićem lišio slobode ova dva lica, već i u činjenici da je optuženi na odlučujući način doprinjeo njihovom naknadnom zatočenju za vrijeme koje su proveli u stanici policije, gdje su kontrolu nad njima preuzele druge osobe, čemu je on kako je opisano na odlučujući način i doprinjeo”.

Sudsko vijeće je postupilo na isti način u vezi sa tim da je Nenad Tanasković bio pomagač u silovanju svjedokinje A. U presudi se opet navodi da “optuženi nije izvršilac, niti saizvršilac radnje silovanja i mučenja ove svjedokinje. Kako je već obrazloženo, radnje optuženog se ograničavaju samo na činjenicu da je on koristeći dostupna sredstva, pomogao učinjenje djela, bez čijeg poduzimanja, izvršenje djela ne bi bilo moguće, znajući da će njegove radnje proizvoljnog lišenja slobode i odvoženja u stanicu policije, rezultirati njenim silovanjem”.

Obrana ne mora da se složi sa utvrđenjima sudskog vijeća, ali ne može opravdano tvrditi da nije bilo dokaza na koje se sudsko vijeće moglo osloniti prilikom donošenja činjeničnog i zakonskog zaključka.

Što se tiče navoda da prijetnje optuženog svjedokinji A nisu na odgovarajući način i jasno dokazane, neophodno je uzeti u obzir globalnu dinamiku i emotivnu atmosferu kritičnog dana, odnosno lišavanje slobode svjedokinje A u takvim okolnostima što uzrokuje da razumne osobe osjećaju strah i nesigurnost, kao i da se boje za svoje živote i sigurnost uopšte, agresivno ponašanje optuženog, kao što je pucanje u prisustvu svjedokinje A. uz izostanak bilo kakvog objašnjenja zašto je lišava slobode i kuda je vodi. Sve ove okolnosti sagledane u širem etničkom oružanom sukobu pridodaju navedenim izrazima “Sad ćeš vidjeti kako Karadžić i njegova vojska jebu. Alija i njegova vojska nisu znali jebati dobro, pa ćeš sada vidjeti”, i “moli Oče naš i kristi se” što predstavlja veoma ozbiljan karakter prijetnji i budi duboki strah kod bilo koje normalne žene, bilo da pripada jednoj ili drugoj strani.

Apelaciono vijeće dalje nalazi da sudsko vijeće opravdano objašnjava na koji način je optuženi bio pomagač u krivičnom djelu silovanja. U presudi se navodi “Jasna je uzročno-posljedična veza između radnji optuženog i nastupjele posljedice, i posmatrajući događaj kao cjelinu, evidentno je da je optuženi indirektno odgovoran za krivično djelo silovanja i to kao pomagač, a ne kao saizvršilac.”¹⁵ Ukratko, riječi u žargonu same po sebi ne znače da će on počiniti zločin. Međutim, pod okolnostima u kojima je optuženi djelovao, bilo je opravdano zaključiti da je on htio biti saučesnik u silovanju. Sudsko vijeće je uzelo u obzir “uzročno-posljedičnu vezu” postupaka i “cjelokupnost” događaja kao osnovu za svoj zaključak. To znači da se navedene riječi ne mogu izolovati već da se na njih treba gledati u međusobnom djelovanju sa ostalim faktorima.

Što se tiče lične odgovornosti optuženog, sudsko vijeće je prekvalifikovalo¹⁶ oblik saučesništva na strani optuženog. Nakon što je pažljivo i veoma detaljno razmotrilo dokaze koji su provedeni tokom dokaznog postupka, sudsko vijeće je našlo

¹⁴ Strana 23.

¹⁵ Strana 25.

¹⁶ Strana 25.-26.

da dokazi nisu saglasni sa optužbama i zaključilo da je “optuženi djelovao kao pomagač u izvršenju inkriminirane radnje mučenja koje je rezultat silovanja”.

Apelaciono vijeće, stoga, smatra da je analiza sudskog vijeća opravdana i da je njegov zaključak ispravan. Iz tog razloga se žalba odbija zbog propusta da identifikuje bilo koju opravdanu pravnu grešku sudskog vijeća.

Što se tiče navodnog prepoznavanja optuženog Nenada Tanaskovića, odbrana ističe da ima dosta nejasnoća što ukazuje na usmjerenu pripremu svjedokinje prije njenog svjedočenja i na njeno ciljano svjedočenje. Ne postoji validan osnov za ovaj argument. Svjedoci su svjedočili u sudnici i odbrana je imala mogućnost da ne samo da ih unakrsno ispita i da pojasni svjedočenja ovih svjedoka, već i da iznese okolnosti ili fakiore koji bi doveli u pitanje kredibilitet svjedoka ili vjerodostojnost svjedočenja.

C) Zaključak

Stoga, ovo vijeće smatra da tvrdnje odbrane ne identifikuju osnove za pronalazak greške u presudi sudskog vijeća, pa su objašnjenja sudskog vijeća opravdana, iz kojeg razloga se argumenti odbrane odbijaju kao neosnovani.

3.2. Tačka 2. presude

A) Žalba

Odbrana tvrdi da tužilaštvo nije dokazalo da je Nenad Tanasković učestvovao u “lišavanju slobode” braće Dolovac ili u njihovom premlaćivanju. Ona prihvata da je, po narednjima komandanta Vlatka Trifkovića, optuženi odvezao braću Dolovac u vozilu Passat iz zgrade mjesne zajednice u selu Donja Lijeska u SUP u Višegradu. Odbrana navodi da ovi postupci nemaju obilježja krivičnog djela za koje se optuženi tereti.

Odbrana takođe tvrdi da je Suad Dolovac jedini svjedok koji svjedoči o navodnom premlaćivanju njegovog brata Kemala. Iz tog razloga, ovaj iskaz je subjektivan i pristrasan i kao takav, ne može se smatrati vjerodostojnim.

Nadalje, odbrana tvrdi da nije dokazano da je optuženi postupao sa direktnim umišljajem kada je nanio što je moguće teži bol Kemal Dolovcu.

B) Presuda

Apelaciono vijeće nalazi da je ovaj argument već iznesen tokom završnih riječi odbrane¹⁷. Sudsko vijeće ga je propisno uzelo u razmatranje¹⁸ i dalo sljedeće objašnjenje: “U vezi sa tačkom 2. optužnice, odbrana je prigovorila da dokazi koji se

¹⁷ Strana 15. presude „U vezi sa tačkom 2. optužnice, odbrana ističe da (...) Dokazi koji se odnose na premlaćivanje braće također nisu pouzdani. Optuženi je izjavio da jeste izvršio odvođenje braće Dolovac na ispitivanje, a po narednju Vlatka Trifkovića. Također, optužba za držanje u nehumanim uslovima ne stoji protiv optuženog jer on nije imao mogućnosti da kontroliše ili nameće uslove u kasarni Uzamnica niti u tom smislu postoje pozdani dokazi.

¹⁸ Strana 35.

odnose na premlaćivanje braće nisu pouzdani. Optuženi je izjavio da jeste izvršio odvođenje braće Dolovac na ispitivanje, a po naređenju Vlatka Trifkovića. S tim u vezi Vijeće ističe da je osuda po ovoj tački zasnovana na iskazu svjedoka Suada Dolovca, koji je sam žrtva ove radnje optuženog. Iskaz ovog svjedoka je u ključnom dijelu potkrijepljen iskazom svjedoka Islama Cere koji je neposredni očevidac odvođenja braće Dolovac. U iskazima ova dva svjedoka postoje manje nedosljednosti: prema sjećanju Islama Cere vozilo u kojem su braća Dolovac odvedena je crveni "Passat", dok Suad Dolovac kaže da se radilo o "Renault-u 21", čija je boja bila nešto između plave i zelene. Pored toga, prema sjećanju Islama Cere, u prtljažniku ovog automobila su se nalazila dva vojnika. No međutim, Vijeće nalazi da su ove nedosljednosti nebitne za suštinu ove tačke optužnice i da se iskazi svjedoka neizbjegžno moraju razlikovati u nekim nevažnim stvarima, naročito ukoliko se ima na umu protek vremena. Kao takve, ove nedosljednosti ne dovode u pitanje pouzdanost iskaza svjedoka Suada Dolovca, koji je u svom iskazu detaljan, dosljedan i pouzdan."

Apelaciono vijeće smatra da je objašnjenje u potpunosti opravdano i da je tvrdnja odbrane neosnovana.

Međutim, odbrana iznosi jedan novi aspekt u vezi sa presudom, a to je: "Usprkos činjenici da je Suad Dolovac tokom svjedočenja minimizirao ozbiljnost svojih povreda, Vijeće zaključuje da je nezamislivo da Suad Dolovac nije pretrpio snažnu bol ili patnju usljed toga što je dva puta bio premlaćen u periodu od najviše sat vremena..." Prema odbrani, sud cijeni "bol" i "patnju" onako kako oni to vide, bez obzira na to što je iskaz svjedoka potpuno različit.

Prilikom preispitivanja presude, apelaciono vijeće smatra da pomenuti žalbeni navod mora biti stavljen u kontekst u kom je dat. U presudi se navodi "Što se tiče Suada Dolovca, jasno je da je on, usljed toga što je gledao kako optuženi maltretira njegovog brata kao i činjenice da su obojica, Novo Rajak i optuženi, tukli i njega samog i agresivno postupali sa njim, doživio veliku psihičku traumu, toliku da je bio izuzetno zabrinut za svoju vlastitu sudbinu. Usprkos činjenici da je Suad Dolovac tokom svjedočenja minimizirao ozbiljnost svojih povreda, Vijeće zaključuje da je nezamislivo da Suad Dolovac nije pretrpio snažnu bol ili patnju usljed toga što je dva puta bio premlaćen u periodu od najviše sat vremena. Kao što je prethodno rečeno, optuženi je bio dio zajedničkog plana da se braća namjerno zlostavljaju, te stoga premlaćivanje koje je on vršio zajedno sa činjenicom da je bio prisustan i samim time ohrabrivao Novu Rajaka dok je ovaj udarao Suada Dolovca, predstavlja značajan doprinos fizičkom mučenju Suada Dolovca".

Ovo vijeće smatra da, kao što se može vidjeti, kontekst "gledanja kako mu brata maltretiraju" i "izuzetno zabrinut za svoju sudbinu" u potpunosti mijenja značenje i umnožava "minimalnu težinu njegovih povreda", koje se ne ograničavaju na fizičku patnju i bol. Štaviše, u ovim okolnostima, ljudsko iskustvo jasno kaže da niko nije u stanju izreći "bol" i "patnju" onako kako se to zapravo osjetilo.

Ovo vijeće, stoga, ne nalazi da je procjena sudskog vijeća neopravdana ili nezakonita, te se navod odbija kao neosnovan.

Tvrđnju odbrane da tužilaštvo nije dokazalo da je Nenad Tanasković učestvovao u “odvođenju” braće Dolovac ili njihovom premlaćivanju, sudsko vijeće je detaljno objasnilo u presudi. U presudi se navodi “U vezi sa tačkom 2. optužnice, (...) Vijeće ističe da je osuda po ovoj tački zasnovana na iskazu svjedoka Suada Dolovca, koji je sam žrtva ove radnje optuženog. Iskaz ovog svjedoka je u ključnom dijelu potkrijepljen iskazom svjedoka Islama Cere koji je neposredni očevidac odvođenja braće Dolovac. U iskazima ova dva svjedoka postoje manje nedosljednosti: prema sjećanju Islama Cere vozilo u kojem su braća Dolovac odvedena je crveni “Passat”, dok Suad Dolovac kaže da se radilo o “Renault-u 21”, čija je boja bila nešto između plave i zelene. Pored toga, prema sjećanju Islama Cere, u prtljažniku ovog automobila su se nalazila dva vojnika. No međutim, Vijeće nalazi da su ove nedosljednosti nebitne za suštinu ove tačke optužnice i da se iskazi svjedoka neizbježno moraju razlikovati u nekim nevažnim stvarima, naročito ukoliko se ima na umu protek vremena. Kao takve, ove nedosljednosti ne dovode u pitanje pouzdanost iskaza svjedoka Suada Dolovca, koji je u svom iskazu detaljan, dosljedan i pouzdan.”

Ovo vijeće je uočilo činjeničnu osnovu koju je utvrdilo sudsko vijeće na osnovu iskaza Suada Dolovca i Islama Cere, i smatra da je dato objašnjenje potpuno i opravdano, te da je zaključak o činjenicama u vezi sa lišavanjem slobode Kemala i Suada Dolovca ispravan i zakonit, pa se stoga, tvrdnja odbrane odbija kao neosnovana.

Što se tiče navoda da nije dokazano da je optuženi namjerno želio nanijeti Kemal Dolovcu što teži bol, odnosno da je postupao sa direktnim umišljajem, jer se ovo djelo može počinuti samo uz umišljaj, sudsko vijeće¹⁹ je zaključilo da su postupci optuženog dio njegovog direktnog umišljaja, “obzirom da je prema svjedočenju svjedoka Dolovca, koji je u svom opisu dešavanja bio dosljedan i kredibilan, optuženi znao šta radi, odnosno bio je potpuno svjestan radnji učinjenja oba djela koje čini (kako radnje oduzimanja slobode, tako i mučenja braće Dolovac) i htio je učinjenje tih djela.”

Kao što je već navedeno, sudsko vijeće je pažljivo i veoma detaljno razmotrilo optužbe za ubistvo Kemala Dolovca i druga nečovječna djela - nehumano postupanje sa Kemalom i Suadom Dolovcem, odnosno njihovo premlaćivanje i zatvaranje u nehumanim uslovima, kako mu je to optužnicom stavljeno na teret i pravilno zaključilo da se, na osnovu provedenih dokaza, ne može van razumne sumnje utvrditi da je optuženi odgovoran za navedene krivičnopravne radnje, zbog čega je i odbilo da ga osudi po toj tački. Vijeće je uvijek postupalo na isti način kada dokazi nisu bili u skladu sa optužbama.

C) Zaključak

Odbrana samo izražava neslaganje sa zaključkom sudskog vijeća, ali ne predočava osnove za pobijanje zaključka sudskog vijeća. Stoga je i ovaj navod neosnovan.

---

¹⁹ Strana 33.

3.3. Tačka 3. presude

A) Žalba

Obrana tvrdi da nije dokazano da je optuženi Nenad Tanasković lišio slobode i mučio M.M. i H.M. Zapravo, odbrana navodi da su iskazi svjedoka B i Fazile Cero, na kojima se zasniva presuda, prilično kontradiktomi.

Apelaciono vijeće nalazi da se u presudi navodi da je odbrana, u završnim riječima smatrala “da nema odgovornosti optuženog ni u vezi sa ovom tačkom optuženja. Postoje određene kontradiktornosti u iskazu svjedokinje B i Fazile Cero u vezi sa odvođenjem M.M. i svjedočenje Suada Dolovca u vezi sa odvođenjem H.M. Također, Tužilaštvo nije dokazalo bilo kakvu umješnost optuženog u ubistvo M.M. i H.M.”²⁰. S druge strane, sudsko vijeće je uzelo u obzir prigovor odbrane. Zapravo, u presudi stoji “Kada je u pitanju tačka 3. optužnice, odbrana smatra da nema odgovornosti optuženog ni u vezi sa ovom tačkom optuženja. Postoje određene kontradiktornosti u iskazu svjedokinje B i Fazile Cero u vezi sa odvođenjem M.M. i svjedočenje Suada Dolovca u vezi sa odvođenjem H.M.”²¹ Nakon što je detaljno razmotrilo prigovor odbrane, sudsko vijeće je zaključilo da “Ove irelevantne kontradiktornosti nisu uticale na kredibilitnost i pouzdanost ovih svjedoka i zasigurno nisu relevantne za opažanja vezana za same radnje optuženog”.²²

C) Zaključak

Apelaciono vijeće smatra da su analiza i zaključak opravdani i zakoniti, te da su argumenti koje je navela odbrana neosnovani i nisu pokrijepljeni nijednom činjenicom ili zakonom.

Stoga, argument odbrane ne stoji, jer tvrdnje odbrane nisu identifikovale opravdane osnove za pronalazak greške u presudi sudskog vijeća.

3.4. Tačka 4. presude

A) Žalba

Obrana tvrdi da nije van razumne sumnje dokazano da je, osim što je fizički bio prisutan, optuženi počinio bilo koju nedozvoljenu radnju. Odbrana zapravo navodi da kao vozač “tamića”, optuženi Nenad Tanasković je imao obavezu da bude na mjestima kuda se odvozi roba pripadnicima Vojske Republike Srpske. Samo prisustvo u prostorijama škole ne može predstavljati bilo kakav oblik počinjenja, čak ni pomaganje.

Obrana takođe pobija utvrđenje u presudi da je Nenad Tanasković postupao u svojstvu saizvršioca u premlaćivanju Salka Šabanovića i još jedne osobe (Esad Džanović). Odbrana navodi da saizvršilaštvo ne postoji osim ako optuženi nije dao

---

²⁰ Strana 15.

²¹ Strana 41.

²² Strana 42.

odlučujući doprinos u počinjenju zločina, a u konkretnom slučaju, nema “odlučujućeg doprinosa” počinjenju krivičnog djela.

B) Presuda

U svojim završnim riječima²³, odbrana je navela da ni okolnosti iz tačke 4 u vezi sa optuženim Tanaskovićem nisu bile dokazane.

Sudsko vijeće je razmotrilo prigovor i zaključilo da dokazi pokazuju da su nenaoružani civili koji su nosili civilnu odjeću, odvedeni pod pratnjom Tanaskovića i drugih u školu u Orahovcima gdje su ih vojnici pretukli.

Sudsko vijeće smatra “Optuženi je djelujući zajedno sa ostalim vojnicima učestvovao u prikupljanju civila prolazeći kroz sela, da bi ih konačno sproveo do osnovne škole u Orahovcima, pri čemu je, bar jednog od civila, lično on prisilio da se priključi koloni (Šaban Ajanović). Nesumnjivo, on je bio dio grupe koja je odvodila civile, svjedoci su ga prepoznali i u vrijeme kada su ga vidjeli bio je naoružan. Optuženi za vrijeme sprovođenja ove aktivnosti nije niti jednom od odvedenih objasnio zašto ih i gdje vode. Ovo je potkrijepljeno svjedočenjima gore navedenih svjedoka, koji su bili neposredni očevici i koji su se i sami nalazili u koloni koja je sprovedena u školu.”²⁴ Nadalje, sudsko vijeće je zaključilo da “Čineći ove radnje postupao je u svojstvu saizvršioca u smislu člana 29. KZBiH jer je na odlučujući način doprinjeo izvršenju djela, zajednički djelujući sa ostalim saizvršiocima”²⁵.

Sudsko vijeće je pažljivo i detaljno analiziralo svjedočenje o prisilnom odvođenju civila i nesporno zaključilo da je “dokazana činjenica da je optuženi bio jedan od vojnika koji su pratili ovu grupu ka školi u Orahovcima zajedno sa ostalim vojnicima”²⁶.

---

²³ „Niti okolnosti iz tačke 4. nisu dokazane u vezi sa optuženim Tanaskovićem. Najprije inkriminacija koja se odnosi na deportaciju i prisilno preseljenje ne može biti jasna iz provedenih dokaza, zbog toga što Tužilaštvo nije dokazalo namjeru optuženog da zaista prisilno preseli ljude. Također, jasno je da su ljudi koji su se kretali u grupi prema školi u Orahovcima, nakon izvjesnog vremena vratili svojim kućama. Kada je u pitanju učešće optuženog, odbrana ističe da je pratnja grupe do škole bila po naređenju pretpostavljenih i da je bila vojno opravdana. U vezi sa navodima o paljenju kuća od strane optuženog, iz iskaza svjedoka Tužilaštva nije jasno utvrđeno ko je i na koji način zapalio predmetne kuće, niko nije vidio optuženog kako to radi. Također, odbrana neprihvata kvalificiranje kolone kao „živog štita“. U odnosu na tačku 4. optužnice odbrana ističe da prije svega, u kontekstu radnji koje se optuženom stavljaju na teret, ne postoji nikakav napad na nebranjena sela, niti se djela opisana u optužnici mogu smatrati deportacijom i prisilnim preseljenjem. Vojno sposobni muškarci su regularno, uz vojnu pratnju u koju je bio uključen i optuženi i u čemu se ogleda njegovo učešće, sprovedeni do škole u Orahovcima i kasarne Uzamnica, nakon čega su pušteni kućama, što potvrđuju iskazi svjedoka optužbe. Razlog zatvaranja civila bio je posve legitiman, a vojna pratnja je obezbijedena u skladu sa naređenjima nadređenih struktura, dok je samo sprovođenje provedeno u skladu sa odredbama IV Ženevske konvencije. Nadalje, ne može se govoriti o uništavanju privatnog vlasništva, budući da je riječ o jednom izolovanom slučaju uslovljenom vojnom potrebom, a i u slučaju navodnog paljenja kuća, iz iskaza svjedoka proizilazi da optuženi nije izvršio navedenu radnju. Konačno, u odnosu na optužbu o postojanju živog štita sama činjenica da su civili išli prvi, ispred vojske ne znači ništa“. Strana 15.-16.

²⁴ Tačka 5.1., str. 45.

²⁵ Str. 46.

²⁶ Str. 43.

Odbrana je u svojim završnim riječima također prigovorila navodima o paljenju kuća od strane optuženog, jer smatra da iz iskaza svjedoka Tužilaštva nije jasno utvrđeno ko je i na koji način zapalio predmetne kuće, pošto niko nije vidio optuženog kako to radi.

U vezi s tim prigovorom, sudsko vijeće napominje da su dva svjedoka svjedočila o paljenju dvije kuće od strane optuženog. Najprije je to bilo u selu Počivale, a zatim u Vlasinu. Kad se uzine u obzir da su dva različita svjedoka navela da su vidjela kako je optuženi u oba slučaja lično zapalio kuće, a njihov iskaz ukazuje na već utvrđen obrazac postupanja optuženog (da najprije sazna čije su kuće, pa da zatim ode u kuće i zapali ih). Vijeće ne nalazi razlog da sumnja u njihovu kredibilitnost. Svjedok D. zaista nije naveo da je vidio lično kako optuženi pali kuću, ali je čuo kako se optuženi raspituje čija je kuća; zatim ga je vidio kako ulazi u kuću; nakon toga je vidio dim koji izlazi iz kuće.

Sudsko vijeće takođe nalazi da navodi samog optuženog koji je izjavio da je dovezao hranu vojnicima u školi u Orahovcima i da se tamo zadržao samo kraće vrijeme, ne predstavljaju dovoljnu osnovu za osporavanje pouzdanih iskaza svjedoka D. Salke Šabanovića i Islama Cere, posebno imajući u vidu da pravac kojim se optuženi kretao potvrđuje njegovo prisustvo na mjestima na kojima je viđen toga dana kada su civili sprovedeni u Orahovce. Nadalje, izjava optuženog prema kojoj je on stigao u školu u 7.30 ujutro, samo potvrđuje činjenicu da su ga svjedok D. Salko Šabanović i Islam Cero vidjeli tog jutra”.²⁷

Apelaciono vijeće smatra da je sudsko vijeće ispravno ocijenilo činjenice, opravdano ih analiziralo i donijelo logičan zaključak. Stoga je i ovaj navod odbrane neosnovan.

Što se tiče tvrdnje da je Nenad Tanasković postupao u svojstvu saizvršioca u premlaćivanju Salka Šabanovića i još jedne osobe (Esad Džanović), sudsko vijeće je detaljno objasnilo kako i zašto je došlo do tog zaključka. Zapravo, u presudi se navodi²⁸: “Također, važno je napomenuti da sam svjedok Šabanović nije naveo da ga je optuženi Tanasković tukao, već izvjesni Miloš Pantelić. No međutim, ako se uzme u obzir kontinuitet svih radnji optuženog počinjenih tog dana, dakle da je bio jedan od mnogobrojnih vojnika koji su prolazili kroz sela i proizvoljno lišavali slobode civile muškarce, da je pri tome njegovo djelovanje bilo svjesno i voljno, zatim da je putem kako je nailazio palio muslimanske kuće i konačno da je viđen u školi gdje su zarobljeni civili muškarci smješteni nakon zarobljavanja, uz činjenicu da je svjedok Šabanović potvrdio da je optuženi bio prisutan dva puta kada je ovaj premlaćen. Vijeće nesumnjivo zaključuje da je optuženi odgovoran za mučenje Šabanovića kao saizvršilac. Ne treba zanemariti ni činjenicu šta je za lica koja su tukla Šabanovića i drugog čovjeka značilo prisustvo optuženog u tim trenucima. Samo njegovo prisustvo se mora tumačiti kao njegovo odobravanje takvog čina, a u odnosu na druge osobe koje vrše premlaćivanje, njegovo prisustvo djeluje ohrabrujuće na njih kao direktne izvršiocyte. Optuženi Tanasković je u svakom slučaju imao izbor, najmanje jedan, odbiti prisustvovati maltretiranjima, ali on to nije učinio. Čak šta više, prema

---

²⁷ Str. 51.

²⁸ Str. 47.

navodima svjedoka Šabanovića, on ne samo da je jednom bio prisutan, nego je to učinio i drugi put za vrijeme njegovog ponovnog prelaćivanja jutro poslije”.

Apelaciono vijeće smatra da je sudsko vijeće uzelo prisustvo optuženog, viđeno kao element dinamike cjelodnevnih događaja, kao aktivno odobravanje prelaćivanja i ohrabrivanje direktnih počinitelja, jer je optuženi mogao izabrati da ne bude prisutan. Optuženi je svojom prisutnošću u tim okolnostima dao odlučujući doprinos počinjenju krivičnog djela.

C) Zaključak

Apelaciono vijeće takođe zaključuje da je lično učešće optuženog u radnjama koje su dovele do toga da ga sudsko vijeće ogласi krivim po tački 4 odlučujuće potkrijepljeno vjerodostojnim dokazima kako je to sudsko vijeće pažljivo opisalo u presudi. Objašnjenje sudskog vijeća je potpuno i opravdano, te je stoga ovaj argument odbrane neosnovan.

3.5. Tačka 5. presude

A) Žalba

Odbrana ukazuje na nedosljednost i nevjerodostojnost iskaza svjedoka Rahime Zukić i iskaza svjedoka Ferida Spahića u vezi sa navodnim kretanjem optuženog Tanasković Nenada u konvoju koji je prevezio civile iz Višegrada na područje Išević Brda. Odbrana navodi da detaljna analiza dokaza koje su dali ova dva svjedoka otkriva da postoji krajnja kontradiktornost između ta dva svjedočenja što se tiče mjesta i vremena koje navode kada kažu da su vidjeli optuženog.

B) Presuda

U svojim završnim riječima²⁹. odbrana smatra da je “krivična odgovornost optuženog u potpunosti isključena. Prije svega, očigledno je da se optuženi ne spominje kao organizator navodne deportacije, niti je dokazana njegova aktivnost u vezi sa spornim radnjama. Nije jasno da li je optuženi bio na licu mjesta, a ako jeste do kojeg momenta, kao ni da li je imao kontakt sa prisutnim licima”.

Poredeći suštinu završnih riječi sa žalbom, apelaciono vijeće smatra da je neophodno zaključiti da jesu iste te da je taj navod sudsko vijeće već uzelo u obzir. U presudi³⁰ je data analiza navodne nedosljednosti i vjerodostojnosti dokaza o kretanju optuženog Tanasković Nenada u konvoju koji je prevezio civile iz Višegrada na područje Išević Brda. Zapravo, u presudi se navodi da je “Odbrana (...) osporila njegovo navodno učešće u događajima iz ove tačke optužnice na osnovu toga da je optuženi u kritičnim vremenskim periodima bio angažovan na drugim zadacima”.

---

²⁹ Str. 16.

³⁰ Str. 53.-55.

Apelaciono vijeće nalazi da je, nakon detaljne analize svjedočenja optuženog i svjedoka koje je on izveo na okolnosti alibija, sudsko vijeće utvrdilo da su iskazi optuženog i svjedoka različiti u pogledu osnovnih stvari, što je izazvalo sumnju vijeća u tačnost i istinitost pojedinačnih iskaza.

Osim toga, “optuženi je izjavio da je od ranog jutra 15. juna bio u Srbiji gdje je preuzimao konvoj humanitarne pomoći i da se vratio 18.6.1992. godine. U vezi sa time, odbrana je uvela dokaz 11-16. Radi se o potvrdi Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije (...), kojom se potvrđuje da je optuženi Nenad Tanasković bio prijavljen sa privremenim mjestom boravka u Mladenovcu u periodu od 15.06.1992. godine do 17.06.1992. godine”. Bez obzira da li je potvrda kopija ili original, prema proceduri iz člana 408. ZKP BiH, “njenu tačnost opovrgli su iskazi svjedoka Rahime Zukić i Ferida Spahića”, te stoga sudsko vijeće ne nalazi “alibi optuženog kredibilnim”. Nadalje, sudsko vijeće je smatralo da je “iskaz optuženog u pogledu ovog puta bio nelogičan i nedosljedan”. Nakon što je opravdano objasnilo zašto je nelogičan i nedosljedan, vijeće bez oklijevanja “sumnja u istinitost ovih navoda”.

U presudi se takođe uzima u obzir da je rođak optuženog, Rade Tanasković, “učestvovao u konvoju od 14.6.1992. godine”. Sudsko vijeće, međutim, nalazi da je “ova tvrdnja neosnovana” iz razloga navedenih u presudi.

Sudsko vijeće³¹ je takođe obratilo pažnju na prigovor odbrane da “nije utvrđena krivična odgovornost optuženog, u odnosu na tačku 5. optužnice, jer se optuženi ne spominje kao organizator navodne deportacije, niti je jednim dokaznim sredstvom dokazana njegova aktivnost u vezi sa spornim radnjama”. U vezi sa ovim prigovorom, Vijeće nije ni utvrdilo da je optuženi bio organizator deportacije. Međutim, on je nedvojbeno bio prisutan cijelim putem konvoja. Ukoliko se uzme u obzir da je bio naoružan i, kako je prethodno utvrđeno, jedan od pripadnika armijskih formacija, bio je kao saizvršilac, nesumnjivo dio organizacije i sprovedbe plana preseljenja, uz čije sudjelovanje je akcija izvršena. Čak šta više verbalno je iskazao svoje slaganje sa odvođenjem muškaraca kad su razdvojeni od žena i djece. (...). Ono što je važno napomenuti je da je optuženi nesumnjivo bio prisutan u konvoju i da je učestvovao u prisilnom preseljenju na način opisan gore”.

C) Zaključak

Uzimajući u obzir navedeno, apelaciono vijeće smatra da je sudsko vijeće u presudi već detaljno analiziralo žalbeni navod, te su njegovi zaključci opravdani, a odbrana nije navela u žalbi ništa novo u vezi sa presudom, pa se stoga, žalba i u odnosu na ovu tačku presude odbija kao neosnovana.

---

³¹ Str. 58. presude

3.6. Tačka 7. presude

A) Žalba

Obrana navodi da detaljna analiza iskaza svjedoka Sabahete Ramić i Mule Kusture ne može ni u kojim uslovima dovesti do osuđujuće presude jer su njihovi iskazi nelogični, u cjelosti nejasni i međusobno protivrječni. Zapravo, odbrana dovodi u pitanje i način na koji je sud identifikovao Ćamila Kopića, s obzirom da je neuobičajeno i bez pravnog uporišta identifikaciju vršiti na osnovu nepouzdanog prisjećanja svjedoka. Odbrana zaključuje da “uz takvu kontradiktornost nije moguće zaključiti da je Nenad Tanasković počinio bilo koji od zločina za koje se tereti po ovoj tački optužnice”.

B) Presuda

U završnim riječima odbrane³² se daje u suštini isti navod. U vezi sa tim prigovorom, sudsko vijeće³³ je prihvatilo da “Istina je da postoje manje nedosljednosti u iskazima ove dvije svjedokinje. Svjedokinja Mula Kustura je izjavila da tokom ovog događaja ni optuženi ni vojnici nisu izašli iz vozila tokom ovog događaja, dok se svjedokinja Sabaheta Ramić sjeća da je Nešo izašao iz auta, mada nije prišao grupi, jednostavno je pozvao Envera i Ćamila”.

Međutim, sudsko vijeće zaključuje da “ova nedosljednost predstavlja irelevantnu nedosljednost u sjećanju, u kom pogledu je Sabaheta Ramić izjavila da je njeno zdravstveno stanje u to vrijeme bilo loše i da je bila iscrpljena. Zatim, svjedokinja Sabaheta Ramić je izjavila da se optuženi obratio Enveru oslovljavajući ga prezimenom “Kulovac”. S obzirom da ovo zvuči slično kao njegov nadimak “Kula”, (...) ovo potvrđuje iskaz Mule Kusture u pogledu toga kako je optuženi oslovio njenog sina: kada je čula komentare optuženog. Sabaheta Ramić je jednostavno zaključila da mu se optuženi obraća koristeći njegovo puno prezime.

Stoga, u ključnim pitanjima, iskazi ovih svjedokinja su dosljedni i potvrđuju činjenice za koje Vijeće smatra da je utvrđena krivična odgovornost optuženog”.

---

³² Na strani 16.-17. presude se navodi: “Konačno, odbrana napominje da je optuženi, u periodu od 15.-17.06.1992. godine boravio u Mladenovcu u Srbiji, gdje je otišao po humanitarnu pomoć, a koja je nekoliko stotina kilometara udaljena od Višegrada, pa je samim tim jasno da ne može biti krivično odgovoran za radnje iz navedene tačke optužnice. Nadalje, između iskaza svjedoka optužbe postoje određene razlike, kako u pogledu izgleda optuženog u vrijeme navodnog izvršenja djela, tako i u odnosu na radnje optuženog, pa je time upitna identifikacija optuženog od strane ovog svjedoka. Shodno tome, sasvim je jasno da se ne može van svake razumne sumnje utvrditi da je lice odgovorno za odvođenje Envera Kulovca i Ćamila Kopića, optuženi. Povrh svega, odbrana ističe da ne postoji veza između navodnog odvođenja navedenih lica od strane optuženog i činjenice da su kasnije ubijeni, pa shodno tome odbrana optuženi ne može biti krivično odgovoran niti za odvođenje niti za ubistva navedenih lica”.

³³ Str. 62.-64. presude.

C) Zaključak

Apelaciono vijeće nalazi da je obrazloženje sudskog vijeća zasnovano na dokazima, razumno analizirano, te da je njegov zaključak logičan i ispravan, pa je stoga navod odbrane neosnovan.

3.7. Tačka 5. i tačka 7. presude

A) Žalba

Odbrana navodi da, s obzirom na dokaze izvedene na okolnosti alibija, dokazano van razumne sumnje da optuženi Nenad Tanasković nije učestvovao ni u jednoj inkriminirajućoj radnji iz ovih tačaka. Odbrana navodi da su zapravo svjedoci Boško Arsić i Dragiša Trifković van svake sumnje potvrdili da je dana 14.6.1992. godine optuženi Tanasković bio na sahrani svog komandanta čete Vlatka Trifkovića, koji je poginuo dana 13.6.1992. godine. Optuženi je svjedočio da je on lično učestvovao u izvlačenju tijela Vlatka Trifkovića i da je, dana 13.6.1992. godine, odveo tijelo u Dom zdravlja u Višegradu, te da je narednog dana bio na sahrani. Odbrana zaključuje da su ovi iskazi logični, međusobno se dopunjuju i sugeriše da je jedini logičan zaključak da su oni vjerodostojni.

Odbrana dalje navodi da potvrda (dokaz odbrane 11-16) dokazuje van svake sumnje da je optuženi Nenad Tanasković bio prijavljen sa privremenim mjestom boravka u kući Dragana Pavlovića u ulici Kosmajskog odreda 17. Mladenovac, između 15.6.1992. i 17.6.1992. godine. Ova potvrda je originalni dokument i uložena je kao materijalni dokaz odbrane te je kao takav uvršten u sudski spis.

Odbrana dalje tvrdi da nije jasno zašto vijeće u presudi osporava valjanost, vjerodostojnost i dokaznu vrijednost ove potvrde.

Nadalje, odbrana navodi da pomenuta potvrda isto tako neminovno poništava i obara tačku 7. optužnice, jer Nenad Tanasković je nesumnjivo bio udaljen nekoliko stotina kilometara od Višegrada u vrijeme kada se desilo navodno lišenje slobode Envera Kulovca i Ćamila Kopića.

U svom odgovoru, tužilac zaključuje da je “Prvostepeno vijeće je pažljivo raščlanilo probleme u vezi sa dokaznim predmetom odbrane broj 11-16 i ispravno je zaključilo da ima nekoliko važnih nedostataka, a jedan od bitnih je bio taj da nije bilo dokaza da je ta potvrda zapravo bila “original”. Ne može biti rasprave o tome da ovaj dokaz nije pribavljen u skladu sa zakonskim propisima koji se moraju poštovati kako bi on mogao biti prihvatljiv pred Sudom Bosne i Hercegovine, što je Prvostepeno vijeće opet detaljno objasnilo. Nadalje, Prvostepeno vijeće je ispravno odbacilo taj dokument kao dokaz u poređenju sa mjerodavnim i potkrijepljenim dokazima očevidaca koji su poznavali optuženog i nezavisno posvjedočili da su ga vidjeli na različitim mjestima gdje je bio uključen u postupke za koje je osuđen, a koji su se dešavali u vrijeme za koje kaže da je bio u Srbiji.”

Alibi koji je predočila odbrana sastoji se od u tome da je optuženi od ranog jutra 15. juna bio u Srbiji gdje je preuzimao konvoj humanitarne pomoći i da se vratio 18.6.1992. godine. Stoga se tvrdi da on nije mogao učestvovati u inkriminirajućim radnjama iz ovih tačaka. Alibi se temelji na iskazu svjedoka Boška Arsića, Dragiša Trifkovića i svjedoka M (čak iako ovaj posljednji nije pomenut u tom navodu) i na dokazu odbrane 11-16.

B) Presuda

Što se tiče iskaza Boška Arsića i Dragiša Trifkovića, sudsko vijeće je već uzelo u obzir taj navod. Zapravo, u presudi³⁴ se navodi “Odbrana je osporila njegovo navodno učešće u događajima iz ove tačke optužnice na osnovu toga da je optuženi u kritičnim vremenskim periodima bio angažovan na drugim zadacima. Prvo, optuženi navodi da je 14.6.1992. godine bio na sahrani svog bivšeg komandanta, Vlatka Trifkovića, koji je poginuo 13.6.1992. godine, što potvrđuje njegova smrtovnica (dokaz odbrane 11-2). On izjavljuje da je sahrana bila u 2 sata popodne na gradskom groblju u Crnči i da je trajala 1.5 sat, te da su on i Boško Arsić bili tamo da pomognu pokojnikovoj porodici.

U vezi sa ovim alibijem, optuženi je pozvao svjedoke odbrane Dragišu Trifkovića, Boška Arsića i svjedoka M. od kojih nijedan ne potvrđuje ove konkretne detalje. Boško Arsić i svjedok M. su obojica izjavili da je sahrana bila dva dana kasnije, mada nisu mogli zasigurno reći o kojem se datumu radilo. Mada Dragiša Trifković kaže da je sahrana bila 14. juna, on lično nije bio prisutan. Svjedok M. takođe nije bio na sahrani. Mada Boško Arsić potvrđuje da je vidio optuženog na sahrani, njegov opis i opis optuženog se razlikuju u pogledu osnovnih stvari što dovodi Vijeće u sumnju u pogledu tačnosti i istinitosti njihovih iskaza. Boško Arsić je izjavio da su dva druga čovjeka sahranjivana u isto vrijeme kada i Vlatko Trifković. Pored toga, on ne pominje ništa u vezi sa pomaganjem na sahrani, nego umjesto toga navodi da je optuženog znao samo kao poznanika. Viđao ga je povremeno nakon mobilizacije i nikada s njim nije razgovarao”.

Ovo je navedeno u presudi u vezi sa iskazima svjedoka.

S druge strane, da bi dokazala alibi, “odbrana je uvela dokaz 11-16. Radi se o potvrdi Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije - Direkcija policije PS Mladenovac br. 015.1-02/07 od 12.02.2007. godine, kojom se potvrđuje da je optuženi Nenad Tanasković bio prijavljen sa privremenim mjestom boravka u Mladenovcu u periodu od 15.06.1992. godine do 17.06.1992. godine, te da je njegov boravak bio evidentiran u PS Mladenovac”.

Zatim je sudsko vijeće razmatralo dokaznu vrijednost i prihvatljivost podnesenog dokumenta. Na kraju, prilikom ocjene dokazne vrijednosti sudsko vijeće je zaključilo u presudi da “Ovakva potvrda ima svojstvo javne isprave i pretpostavlja se njena tačnost dok se ne utvrdi suprotno. U konkretnom slučaju isprava najprije nije bila formalno-pravno validna, a pored toga njenu tačnost opovrgli su iskazi svjedoka Rahime Zukić i Ferida Spahića koji su naveli da su u periodu koji obuhvata

---

³⁴ Str. 53.-54.

predmetna potvrda, vidjeli optuženog na kritičnim lokacijama. Navedeni svjedoci dobro poznaju optuženog još od prije rata, te stoga nema razloga da Vijeće ne pokloni vjeru njihovim iskazima i to naročito zbog činjenice da su njihovi iskazi dodatno potkrijepljeni iskazima svjedoka Sabahete Ramić i Mule Kusture koje također optuženog dobro poznaju od prije rata i koji potvrđuju prisustvo optuženog u Višegradu u periodu od 14.-16.06.1992. godine. Zbog svega navedenog Vijeće ne nalazi alibi optuženog kredibilnim”.

Sudsko vijeće je to zaključilo ne samo na osnovu dokaza koje je odbrana izvela konkretno na okolnosti alibija, već je i suočila te dokaze sa drugim dokazima izvedenim na suđenju. Osim toga, sudsko vijeće je takođe ocijenilo sve te dokaze zajedno sa svjedočenjem optuženog na okolnosti alibija.

S tim u vezi, u presudi se navodi da “iskaz optuženog u pogledu ovog puta je nelogičan i nedosljedan. Optuženi izjavljuje da se prijavio u policijsku stanicu Mladenovac u Srbiji po naređenjima svojih nadređenih(...). Optuženi se prijavio u policiju u civilnoj odjeći, mada je izjavio da je jedan od razloga za prijavljivanje u policiju bilo i to što je bilo dosta slučajeva dezerterstva iz vojske. Trebalo mu je tri dana da preuzme tu pomoć, mada se radilo samo o cigaretama i drugim paketima. Nadalje, išao je da preuzme tu pomoć putničkim vozilom u koje ne bi moglo puno toga stati. Optuženi je izjavio da se prijavio u Stanicu policije kada je krenuo nazad za Višegrad, a ipak se nije vratio do 18. juna. što dodatno podriiva vjerodostojnost navodne potvrde o prijavi boravišta. Konačno, ni u jednom od kasnijih navrata kada je dolazio u Beograd na operacije, prosječno 2-3 puta godišnje, nije prijavljivao boravište nego se oslanjao na vojnu uputnicu. Stoga, Vijeće bez oklijevanja sumnja u istinitost ovih navoda, kada se njima suprotstavi pouzdano prepoznavanje optuženog od strane svjedoka Ferida Spahića i Rahime Zukić”.

C) Zaključak

Apelaciono vijeće smatra da sudsko vijeće, bez obzira na to da li je potvrda original ili ne, na ispravan način uvrštena u spis ili ne, pribavljena na zakonit način ili ne, nalazi opravdanim sumnje u istinitost iskaza optuženog (on je nelogičan i nedosljedan) i tačnost sadržaja potvrde je pobijena iskazima svjedoka. Zbog svega ovoga, sudsko vijeće “ne nalazi alibi optuženog kredibilnim”.

U svakom slučaju, apelaciono vijeće nalazi da je sudsko vijeće pažljivo analiziralo dokaze o alibiju i donijelo logičan i zakonit zaključak. Nadalje, sudsko vijeće je detaljno objasnilo da su mjerodavni i potkrijepljeni iskazi očevidaca, kao što su svjedoci odbrane i sam optuženi, te utvrdilo da kao dokument, ta potvrda nema pretpostavku tačnosti. U presudi se u cjelosti opisuje činjenična osnova alibija, opravdano analiziraju činjenice u vezi sa njim, te se donosi logičan i snažan zaključak. S druge strane, takođe se razmatra da odbrana, tezom odbrane alibijem samo iznosi drugačije tumačenje činjenica sa glavnog pretresa, potkrepljujući svoju tvrdnju pogrešnim odbacivanjem alibija koji je ponuđen u odbranu na optužbe iz ovih tačaka. Međutim, odbrana ne nudi ništa više od onoga što je izneseno na pretresu. U stvari, pokazuje se očiglednim da odbrana polazi od teze po kojoj je samo pozivanje na potvrdu, kao objektivni dokaz, dovoljno samo po sebi da dokaže alibi optuženog i da se ovom dokazu automatski daje veća dokazna snaga u odnosu na svjedočenja, što se

ne može prihvatiti iz razloga što ZKP ne određuje nikakav rang između dokazne vrijednosti pojedinih dokaza, već propisuje da se dokazi imaju cijeliti slobodno, bez bilo kakvog ograničenja formalnim dokaznim pravilima.

Tvrđnja da sudsko vijeće odbranu nije upozorilo da se ta potvrda morala pribaviti na određeni zakonski način je irelevantna, jer sudsko vijeće ne može zamijeniti odbranu u njenom poslu, a branilac mora znati i razumijeti zahijevu ZKP BiH.

Stoga su ove osnove neutemeljene.

4. Povrede krivičnog zakona

A) Žalba

Odbrana ukazuje na upotrebu materijalnog krivičnog prava u ovom konkretnom predmetu, te navodi da je presuda paušalno primijenila zakon na štetu optuženog time što “optuženog Nenada Tanaskovića osuđuje 2007. godine (...) na osnovu zakona donesenog 2003. godine za njegovo ponašanje iz 1992. godine, kada ova krivična djela nisu bila čak ni propisana važećim zakonima u BiH i kada običajno međunarodno pravo i opšti principi nisu bili direktno primjenjivi (...) što predstavlja očiglednu povredu principa zakonitosti”.

Odbrana dalje navodi da je opšte poznato da svi sudovi u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu, te u ostalim zemljama bivše Jugoslavije primjenjuju Krivični zakon tadašnje SFRJ, te da nema potrebe ukazivati na činjenicu da, u određivanju kazne, KZ bivše SFRJ propisuje manju određenu minimalnu i maksimalnu kaznu od kazne propisane KZ BiH.

Odbrana zaključuje da je prilično jasno, da je u ovoj konkretnoj situaciji, Krivični zakon bivše SFRJ povoljniji od Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine. Prema tome, očigledno je da je Sud, djelujući na način prikazan u presudi, povrijedio odredbe člana 298. stav 1. tačke a) i d) ZKP BiH.

U svom odgovoru na žalbu, tužilac je naveo da “radnje za koje je Nenad Tanasković optužen, kako je to prvostepeno vijeće detaljno opisalo u presudi, predstavljaju krivična djela po KZ BiH”.

Žalbeno vijeće podsjeća da je “u toku postupka, odbrana ukazivala na pogrešnu primjenu materijalnog prava u ovom konkretnom predmetu”, kao i u svojim završnim riječima³⁵.

³⁵ Na strani 16.: U završnim riječima odbrane, prvo je osporena primjena KZ BiH, kao zakona koji je nepovoljniji za optuženog, te odbrana smatra da je prema principu zakonitosti i principu zabrane retroaktivne primjene zakona potrebno primijeniti zakon koji je blaži za počinioca, što je svakako krivični zakon koji je bio na snazi u vrijeme navodnog počinjenja djela od strane optuženog. Odbrana takođe naglašava obavezu primjene ovog principa prema članu 7. stav 1. EKLJP. Odbrana navodi da je upoznata i sa odlukom Ustavnog suda BiH u predmetu 1785/06. Ali smatra da jedna odluka u jednom predmetu ne predstavlja opšti i obavezujući stav.

B) Presuda

Pretno vijeće je „u smislu primjene materijalnog zakona koji treba primijeniti u slučaju ovog krivičnog djela, u kontekstu vremena počinjenja krivičnog djela, imalo u vidu sve primjedbe odbrane u tom pravcu.

Presuda³⁶ je počela podsjećanjem na princip zakonitosti koji zabranjuje “retroaktivnu primjenu krivičnog zakona na štetu počinitelja”.

Pretno vijeće je bilo mišljenja da je bilo važno obratiti pažnju na princip zakonitosti i princip vremenskog ograničenja u pogledu primjenjivosti materijalnog krivičnog prava, s obzirom na vrijeme navodnog počinjenja krivičnih djela (u periodu maj-juni 1992. godine), te Krivični zakon koji je tada bio na snazi.

Pretno vijeće je navelo pravilo principa zakonitosti na osnovu članova 3. i 4. KZ BiH, člana 7. stav 1. EKLJP i člana 15. stav 1. Međunarodnog ugovora o civilnim i političkim pravima (ICCPR). Međutim, vijeće je razmotrilo i izuzetak od istog principa na osnovu članova 3., 4. i 4a) KZ BiH, člana 7. stav 2. EKLJP i člana 15. stav 2. ICCPR.

Konačno, članom 4a) KZ BiH su u stvari preuzete odredbe člana 7. stav 2. EKLJP i člana 15. stav 2. ICCPR, čime je eksplicitno omogućeno iznimno odstupanje od principa iz člana 4. KZ BiH kao i odstupanje od obavezne primjene blažeg zakona u postupcima koji se odnose na krivična djela prema međunarodnom pravu, i optužbi koje ukijučuju povrede pravila međunarodnog prava. Takav stav je zauzet u dosadašnjoj jurisprudenciji Suda BiH u skladu sa međunarodnom jurisprudencijom³⁷.

Bosna i Hercegovina, kao država nasljednica bivše Jugoslavije, ratificirala je EKLJP i ICCPR koje obuhvataju inkriminisano vrijeme počinjenja krivičnih djela. Zbog toga su ove povelje obavezujuće za državu Bosnu i Hercegovinu, te ih državna tijela Bosne i Hercegovine moraju primjenjivati. Stoga član 4a) KZ BiH predstavlja samo domaći pravni podsjetnik jer isti ne bi bio neophodan za primjenu ugovora. Zbog toga su ovi ugovori obavezujući za sve sudove u BiH, dok član 4a) KZ BiH nije obavezni uslov za njihovu primjenu. Iste odredbe kao iz članova 3. i 4. KZ BiH mogu se naći u i KZ Brčko Distrikta, Federacije BiH i Republike Srpske.

Postoje i pravilo i izuzetak od principa zakonitosti, koji su jednako relevantni i važni. Evropski sud je i pravilo i izuzetak od principa zakonitosti smatrao jednako priznatim i sastavnim dijelom istog principa. Evropski sud je ovo pitanje razmatrao najmanje u dva predmeta.³⁸

---

³⁶ Str. 68.

³⁷ Vidi odluku o prihvatljivosti i meritumu u predmetu Abduladhim Maktouf Ustavnog suda Bosne i Hercegovine od 30. marta 2007. godine, br. AP-1785/06 na koju se Sud BiH već poziva u svojoj praksi: Vidi, npr. presudu u predmetu Radmila Vukovića, br. X-KR/06/217 od 16. aprila 2007. godine, presudu ESLJP u predmetu Karmo protiv Bugarske. Odluka o prihvatljivosti od 9. februara 2006. godine.

³⁸ Predmet Karmo protiv Bugarske. Odluka o prihvatljivosti od 9. februara 2006. godine. Takođe, vidi Odluku o prihvatljivosti od 5. januara 2006. godine u predmetu Ivanov protiv Bugarske.

Iz obrazloženja presude,³⁹ jasno je da je pretresno vijeće svoju odluku zasnovalo na izuzetku od principa zakonitosti i običajnog međunarodnog humanitarnog prava. Ovo su dva osnovna temelja presude u tom dijelu.

Žalbeno vijeće, razmatrajući žalbe odbrane, smatra da odbrana razvija neka pravna i teoretska razmišljanja o načelu zakonitosti bez davanja bilo kakvog argumenta koji pokazuje o kojoj se vrsti paušalne primjene zakona u presudi radi. Žalba je predstavljena kao očigledna povreda principa zakonitosti zato što je presuda paušalno primijenila materijalno krivično pravo kada ova krivična djela nisu bila propisana važećim zakonima BiH, i kada običajno međunarodno pravo i opšti principi nisu bili direktno primjenjivi.

Presuda u potpunosti objašnjava zašto i kako radnje za koje je Nenad Tanasković optužen predstavljaju krivična djela prema KZ BiH. Odbrana se poziva na član 4. KZ BiH i član 7. stav 1. EKLJP kako bi potkrijepila svoj zaključak da je pretresno vijeće primijenilo pogrešno materijalno krivično pravo u ovom predmetu.

Međutim, odbrana potpuno zaboravlja i zanemaruje član 4a) istog KZ BiH, član 7. stav 2. EKLJP i član 15. stav 2. ICCPR, koji su, kako je već rečeno, osnova osnove presude. Kako pretresno vijeće detaljno objašnjava u presudi, član 4a) je odredba koju je prihvatio i Ustavni sud BiH.⁴⁰ On je u skladu sa EKLJP, jurisprudencijom Evropskog suda i ICCPR. Što je najvažnije, zločini obuhvaćeni članom 172. KZ BiH o kojima se radi u ovom predmetu su bili dobro propisani običajnim međunarodnim pravom u vrijeme kada je on bio uključen u radnje za koje je proglašen krivim. Na osnovu člana 4a) i običajnog međunarodnog prava, ponašanje optuženog je 1992. godine predstavljalo krivično djelo. Pretresno vijeće nije trebalo da pronalazi komparativne odredbe u Krivičnom zakonu SFRJ koji je 1992. godine bio na snazi kako bi opravdao svoju presudu. Uistinu, pretresno vijeće je samo konstatovalo da takve odredbe postoje. Dovoljno je da običajno međunarodno pravo obuhvata ponašanje zabranjeno članom 172. kako bi isti bio osnova za donošenje presude u ovom predmetu.

Konačno, član 4a) KZ BiH, na koji se prvostepena presuda pravilno poziva, određuje da članovi 3. i 4. zakona ne prejudiciraju suđenje i kažnjavanje neke osobe za neko djelo ili nečinjenje koje je, u vrijeme počinjenja, predstavljalo bilo krivično djelo prema opštim principima međunarodnog prava. Tako su odredbe člana 7. stav 2. EKLJP i člana 15. stav 2. ICCPR praktično ponovo preuzete. Suštinska osnova presude je potpuno izostavljena iz argumenata odbrane.

Odbrana takođe tvrdi da “običajno međunarodno pravo i opšti principi nisu bili direktno primjenjivi”. Nema nikakvog obrazloženja kojim bi ta tvrdnja bila potkrijepljena. Ne postoji ni jedan argument, te zbog toga ponovo nema osnova za žalbu.

---

³⁹ Str. 73.-77.

⁴⁰ A. Maktouf (AP-1785/06), 30. mart 2007. godine.

C) Zaključak

Kako je već objašnjeno, presuda se temelji na izuzetku od principa zakonitosti. Žalba ne osporava taj osnov obrazloženja presude. To znači da odbrana nije izgradila nijedan argument protiv presude na tom osnovu, te da je tako promašila osnov za žalbu. Sa druge strane, ne postoji nijedan argument o “običajnom međunarodnom pravu i opštim principima primjenjivosti”.

Zbog toga, nema nijednog argumenta na koji treba dati odgovor, pa se taj osnov odbija kao neprihvatljiv.

5 Odluka o kazni

A) Žalba

Obrana tvrdi da je kazna suviše stroga zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog toga što Sud nije uzeo u obzir neke olakšavajuće okolnosti.

U stvari, odbrana navodi da u slučaju da je Sud primijenio KZ bivše SFRJ, koji propisuje minimalnu kaznu od pet (5) godina zatvora, tada bi u slučaju da bude osuđen, optuženom Nenadu Tanaskoviću bila izrečena znatno blaža kazna od kazne izrečene presudom. Sa druge strane, odbrana navodi da Sud nije uzeo u obzir činjenicu da je Nenad Tanasković teški invalid, da je slabog finansijskog stanja, da se dobro ponašao u toku postupka, te da se prema Sudu odnosio s poštovanjem i korektno. Odbrana zaključuje da bi se svrha opšte i posebne prevencije iz člana 6. i člana 39. KZ BiH mogla postići blažom kaznom koja bi bila u granicama posebnog minimuma propisanog KZ bivše SFRJ.

Tužilac je u svom odgovoru zaključio da “je kazna primjerena s obzirom na nivo umiješanosti i učešća optuženog u krivičnim djelima za koja je osuđen i otežavajućim okolnostima povezanim sa njegovim ponašanjem.”

U skladu sa članom 300(a) ZKP BiH, presuda se može osporavati “zbog odluke o kazni (...) kad tom odlukom nije prekoračeno zakonsko ovlaštenje, ali Sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utječu da kazna bude veća ili manja i zbog toga što je Sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, ili o uvjetnoj osudi, iako su za to postojali zakonski uvjeti.”

Vijeće je ovaj argument o pogrešnoj primjeni materijalnog prava već razmotrilo u dijelu ovog obrazloženja pod naslovom “povreda Krivičnog zakona.”

B) Presuda

U preispitivanju osporene presude u pogledu navedenih “olakšavajućih faktora”, žalbeno vijeće konstatuje da je pretresno vijeće uzelo u obzir sve ove faktore, kao i sva ostala zakonska obrazloženja relevantna za izricanje presude⁴¹. Pretresno vijeće je u izricanju presude uzelo u obzir invaliditet koji je posljedica rata, kao i uticaj koji je od tada invaliditet imao na optuženog⁴², njegovo ponašanje pred Sudom⁴³. Nadalje, vijeće je raspravljalo i o finansijskim prilikama optuženog, konstatujući da “nije vjerovatno da će on ikada biti u stanju da zadrži bilo kakav posao u budućnosti”⁴⁴, te zaključivši da on zbog toga neće snositi troškove postupka. Uspostavljanjem ravnoteže između otežavajućih i olakšavajućih okolnosti, pretresno vijeće je zaključilo da se olakšavajuće okolnosti trebaju reflektirati u kazni, te da one u izvjesnoj mjeri zahtijevaju smanjenje kazne u odnosu na kaznu određenu samo na osnovu težine samog zločina”⁴⁵.

Međutim, pretresno vijeće⁴⁶, konstatujući da “se optuženi u toku suđenja ponašao pristojno, (...) mišljenja je da on nije pokazao nikakvo kajanje za svoje postupke, te da je uporno negirao svoju umiješanost”. U uspostavljanju ravnoteže između otežavajućih i olakšavajućih okolnosti, pretresno vijeće je uzelo u obzir činjenicu nepokazivanja kajanja i upornog negiranja njegove umiješanosti kao “vladanje i lične okolnosti optuženog (...) u smislu otežavajućih (...) i (...) relevantnih za razmatranje prevencije i rehabilitacije”, u pogledu kazne izrečene optuženom.

Žalbeno vijeće nalazi da je smatranje takvog ponašanja otežavajućim faktorom u određivanju odgovarajuće kazne za optuženog bilo pogrešno i predstavlja povredu prava optuženog. Zapravo, optuženi ima pravo da se izjasni o krivnji (član 229. stav 1. ZKP), i još preciznije. “Ukoliko se optuženi proglasi krivim nakon završetka glavnog pretresa (...). njegova izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjerenja sankcije” (član 229. stav 3. ZKP). Sa druge strane, on “se smatra nevinim dok se ne utvrdi njegova krivnja” (član 6. stav 2. EKLJP i član 3. ZKP BiH).

Uzevši u obzir gore navedene odredbe i principe, žalbeno vijeće takođe smatra da se nepokazivanje kajanja i uporno negiranje svoje umiješanosti od strane optuženog ne može uzeti kao otežavajuća okolnost, jer bi to predstavljalo povredu predmetnih odredbi i principa. Da je optuženi pokazao kajanje tokom suđenja, to bi se moglo smatrati priznanjem krivice sa njegove strane i uskratilo mu pravo da se smatra nevinim dok mu se van svake razumne sumnje ne dokaže krivica, što bi bila povreda njegovih prava koja garantuju ZKP i Evropska konvencija o ljudskim pravima. Pošto je sudsko vijeće pogrešno smatralo nepostojanje kajanja optuženog kao otežavajuću okolnost, ovo vijeće mora ispraviti tu grešku i smanjiti kaznu izrečenu optuženom.

Nadalje, u skladu sa članom 303. ZKP BiH, sudija izvjestilac je, ispitujući sadržaj žalbe u pogledu novih dokaza i novih činjenica, dobio nove nalaze i dokumente o zdravstvenom stanju optuženog. Ovi nalazi i dokumenti jasno pokazuju

⁴¹ U tački 11. osuđujućeg dijela, str. 72.-78.

⁴² U tački (3). Okolnosti od tog vremena, str. 76.

⁴³ U tački (4). Ponašanje tokom postupka u ovom predmetu, str. 76.

⁴⁴ Str. 76.

⁴⁵ Str. 77.

⁴⁶ Str. 76.

da se njegovo zdravstveno stanje ozbiljno i znatno pogoršalo nakon donošenja prvostepene presude.

Pretno vijeće je ispravno u presudi bilo mišljenja da⁴⁷ su povrede koje je pretrpio “imale za posljedicu njegovu hospitalizaciju radi niza operacija na licu u periodu od juna 1992. godine do danas. On i dalje trpi posljedice svog invaliditeta i vjerovatno će mu povremeno biti potrebna dodatna medicinska pomoć do kraja života. On nema donju vilicu i zube, što za posljedicu ima fizički deformitet kao i velike teškoće u ishrani, što je dovelo do pogoršanja njegovog opšteg zdravstvenog stanja”. Vijeće je njegov invaliditet i potrebu za dodatnom medicinskom pomoći uzelo kao olakšavajuću okolnost.

Žalbeno vijeće shvata da ozbiljno i znatno pogoršanje zdravstvenog stanja optuženog značajno utiče na osnovno pravo optuženog na život i da ništa ne može uticati ili ometati njegovu garanciju. Zbog toga, u svrhu člana 49. i člana 50. KZ BiH, ovo vijeće smatra tu okolnost izrazito olakšavajućom, ukazujući da se svrha kazne može postići smanjenom i blažom kaznom, ispod propisanog zakonskog minimuma za ovo krivično djelo. Prema tome, u skladu sa obrazloženjem o uspostavljanju ravnoteže između otežavajućih i olakšavajućih okolnosti, vijeće smatra da nova okolnost ozbiljno i znatno pogoršanog zdravstvenog stanja optuženog nakon donošenja prvostepene presude, mora reflektirati na razmatranje kažnjavanja i rehabilitacije.

C) Zaključak

Ukratko, žalbeno vijeće zaključuje da se mora uspostaviti nova ravnoteža između otežavajućih i olakšavajućih okolnosti eliminacijom činjenice da optuženi ne pokazuje kajanje i da konstantno negira svoju umiješanost kao otežavajuće okolnosti, te uključiti ozbiljno i teško pogoršanje njegovog zdravstvenog stanja kao izrazito olakšavajući faktor.

Zbog toga, žalbeno vijeće zaključuje da je osam godina zatvora primjerena kazna koju treba izreći, u skladu sa principom neophodnosti i proporcionalnosti kazne za optuženog.

Na osnovu gore navedenog, žalbeno vijeće je prema članu 310. stav 1., u vezi sa članom 314. ZKP BiH donijelo odluku kao u izreci presude.

Zapisničar

Željka Marenčić

PREDSJEDNIKVIJEĆA

S u d i j a

Dragomir Vukoje

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.

---

⁴⁷ Str. 82.-83.